

Szlovák világunk átalakulásai...

30 éve működik az Országos Szlovák Önkormányzat

Első országos önkormányzatuk megalakulásának harmincadik évfordulóját ünnepelték a szlovákok április 12-én a budapesti Bolgár Kulturális Központban. Az Országos Szlovák Önkormányzat által a Szlovák Szövetséggel együttműködve szervezett rendezvényen adták át a 2025. évi Nemzetiségünkért és az Év pedagógusa díjakat is. Ezzel egy időben megalakult a *Tiszteletbeli Testület*, melynek tagjai az első közgyűlés óta máig a közösség cselekvő szereplői.

Hollerné Racskó Erzsébet elnök az alábbi visszatekintéssel köszöntötte az egybegyűlteket:

A kulturális autonómiáról először Gyivicsán Anna professzor asszony tanulmányában olvastam, amely nemzetiségünk háború utáni szövetségi életének kezdeteiről szól. A magyarországi szlovákoknak szentelt kis füzetben adták közre a *Press Publica Kiadó* gondozásában a *Meniaci sa svet – Változó világ* sorozatban 2003-ban. Azt olvastam benne, hogy az 1948-ban alapított Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége teljesen független szervezetként kezdte meg tevékenységét a kulturális autonómia bizonyos vonásait is magán hordozva. Később, egy másik helyen találkoztam azzal az állítással, mely szerint igen fontos, hogy szlovák értelmiségünk fiatal tagjai előtt megfelelő perspektíva nyíljon, legyen lehetőségük szlovák intézményekben elhelyezkedni.

A kulturális autonómia egy kisebbségi közösség önkormányzatát jelenti úgy a kultúra, az oktatás, mint a nyelvi jogok gyakorlása területén. A kulturális autonómia biztosítása érdekében az állam jogokat ruházhat át olyan intézményekre – például iskolákra, színházakra, kiadókra és médiaszolgáltatókra –, amelyek egy adott kisebbség kultúrájára összpontosítanak. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy bizonyos embercsoportok önállóan dönthetnek és cselekedhetnek az őket érintő ügyekben, hogy saját dolgaikban a számukra legmegfelelőbb döntéseket hozzák meg.

Felmerülhet Önökben a kérdés, miért beszélek ilyen hosszasan a kulturális autonómiáról ezen az ünnepségen, ahol *önkormányzatunk megalapításának 30. évfordulójára emlékezzünk*. Azt hiszem, hogy 1993-ban, a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló törvény elfogadásakor csak egy nagyon szűk, a nemzetiségünkhöz tartozó kör volt tisztában ennek a törvénynek a jelentőségével. A tény az, hogy a nemzetiségi önkormányzati választások jogi kereteinek megteremtése megalapozta azt a folyamatot, amelyben a nemzetiségi közösségek legalább részben a kezükbe vehették sorsukat. Magyarországi viszonyok között ez valami teljesen új dolog volt. Habár például az evangélikus közösségekben városaink és falvaink lakóinak volt tapasztalatuk az egyházi autonómiáról, de az állam által garantált jog, hogy az emberek a kultúra és az oktatás területén saját életüket alakíthassák, olyan lehetőséget teremtett, amilyennel a hazai nemzetiségek történelmük során még sohasem élhettek.

Nemzetiségünk történetének eme új fejezetét harminc évvel ezelőtt, 1995-ben kezdték írni az Országos Szlovák Önkormányzat első közgyűlésének tagjai. Azok az emberek, akik korábban aktívak voltak a szlovák közösségi életben, új, járatlan ösvényre léptek. Az első lépések az alapok – az önkormányzat szerkezeti-szervezeti – kiépítése volt. Az első választási ciklusban a helyi szlovák önkormányzatok képviselőiből álló elektori gyűlés ötvenhárom tagú közgyűlést választott. Pontosan ilyen számú szlovákok lakta településen alakultak meg az első

helyi kisebbségi önkormányzataink. Az első országos önkormányzat elnöke a Magyarországi Szlovákok Szövetségének főtákará, a zempléni születésú *Mata Mihály* volt.

A jogi alapok megteremtésétől a mai intézményrendszer kialakulásáig hosszú, buktatókkal teli út vezetett: változások a jogi szabályozásban, bizonytalanság a nemzetiségi önkormányzatok magyar jogrendszerben elfoglalt helyével kapcsolatosan, elégtelen finanszírozás. Az *Országos Szlovák Önkormányzat megalakulásakor a szlovákoknak két intézményük volt*. Az 1957-ben alapított *Ludové noviny* hetilap lett az első önkormányzati intézmény. Az újság alapítói jogainak 1999-es megszerzése volt az első lépés, mely folyamat az újság kiadásának 2010-ben történt átvételével zárult. A *Magyarországi Szlovákok Kutatóintézete* a nagy társadalmi-politikai változások időszakában a dél-alföldi szlovák értelmiség kezdeményezésére jött létre. Ez volt az első ilyen jellegű intézet a hazai nemzetiségek körében. Az intézmény országos önkormányzat általi 2001-es átvétele az intézet finanszírozási bizonytalanságának végét, a folyamatos működés és a fejlődés feltételeinek megteremtését jelentette.

2003 volt az az év, amikor a *Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal* kezdeményezésére először hoztak létre az állami költségvetésben egy 440 millió forintos pénzügyi keretet a kisebbségi intézmények támogatására. Ez volt az a pillanat, amikor megnyílt a lehetőség új intézmények alapítására. Az akkoriban a kesztölczi születésű *Fuzik János* televíziós újságíró által vezetett önkormányzatunk megragadta a lehetőséget, és létrehozta a szlovák kulturális intézményrendszert. Megalapította a *Szlovák Dokumentációs Központot*, amelynek feladata a magyarországi szlovákokkal kapcsolatos dokumentumok szakszerű gyűjtése, feldolgozása és közvetítése lett. 2003-ban megszületett a *Szlovák Közművelődési Központ* is, amelynek székhelye *Budapesten*, regionális központjai pedig az ország szlovákok lakta területein működnek. Ez utóbbiak egyike 2012 óta – a magyar és a szlovák kormány támogatásával épített – *Pilisi Szlovákok Központja*, *Pilisszentkereszten* található. A rendezvények szervezése mellett az intézmény feladata a szlovák művészeti csoportok szisztematikus szakmai tevékenységének megteremtése. Az országos önkormányzat további intézménye a *Vertigo Szlovák Színház*, amely 1997 januárja óta színjátszó körként működött, majd az országos önkormányzat általi átvételének köszönhetően hivatásos társulattal is kibővült. A *szlovák néprajzi gyűjtemények* szakmai és anyagi támogatása érdekében az *OSZÖ* létrehozta a *Legatum Közhasznú Kft.*-t. A békéscsabai szlovák iskola tanárainak kezdeményezésére ugyanebben az évben megalakult a *Szlovák Módszertani Központ*, amely kezdetben azt a célt tűzte ki maga elé, hogy pedagógiai metodikai segítséget nyújtson azoknak az óvodáknak, ahol szlovák nevelés folyik. Abban az időben ez volt a legkomplexebb intézményrendszer a magyarországi nemzeti kisebbségek között, és modellként szolgált más nemzetiségek számára is.

Az oktatási intézmények átvételének folyamata 2004-ben kezdődött a szarvasi iskola Országos Szlovák Önkormányzat működtetésébe vételével. Ismét egy úttörő kezdeményezéssel álltunk elő, ami az iskola dolgozóinak, a város képviselőinek, az önkormányzat vezetőségének és alkalmazottainak, valamint a kormányzat illetékes szervezeti egységeinek érdeme volt. Egy egész évtizedbe telt, mire a sátoraljaújhelyi, a békéscsabai, a tótkomlói és a budapesti iskola fenntartói jogainak átvételére is sor került. Ezek a lépések gyakran a megszűnéstől vagy egy másik iskolával való összevonástól mentették meg az adott intézményt, és lehetőséget biztosítottak fejlődésére.

Önkormányzatunk intézményrendszere létrehozása óta folyamatos változáson ment keresztül és bővült. A szlovák értelmiség fiatal nemzedékének képzése érdekében 2018-ban megalapítottuk a *Budapesti Szlovák Szakkollégiumot*, amely szállást, szakmai és nyelvi programokat biztosít a fővárosban tanuló egyetemi hallgatók számára. Évről évre egyre több szlovák családból származó fiatal jelentkezik a szakkollégi-

A Tiszteletbeli Testület Tagjai (Čestné grémium): Nagy Mária, Alt Gyula, Medvegy Pálné Klimaj Zsuzsanna és Mótján Tibor

Az Országos Szlovák Önkormányzat és Hollerné Racskó Erzsébet elnök kitüntetését vehetett át a Határon Túli Szlovákok Hivatalának elnökétől, ing. Dagmar Repčėkovától

umba, s mutat érdeklődést a szlovák kulturális és társadalmi élet iránt. Az intézmény fokozatosan az egyetemisták tevékenységeinek bázisává is válik. A „Diploma előtt, diploma után” című konferenciák bemutatják a fiataloknak az intézményrendszert és a perspektívákat, amelyeket ez a rendszer kínálhat számukra. Az elmúlt választási ciklusban létrehoztuk a *Jogi és Közösségi Támogató Irodát*, amelynek feladata a helyi szlovák önkormányzatok, egyesületek és intézmények segítése. Mind a szakkollégium, mind az Iroda a *Magyarországi Szlovákok Közhasznú Alapítványán* belül működik, amelyet a *SlovakUm gazdasági társaságunk* alapított. Annak érdekében, hogy biztosítsák a békéscsabai Szlovák Kultúra Háza hosszú távú működésének feltételeit – amely a társadalmi változások utáni első nagyobb közös szlovák-magyar projekt volt Magyarországon –, önkormányzatunk megvásárolta a házat üzemeltető gazdasági társaságot a Csabai Szlovákok Szervezetétől. A magyar és szlovák kormány támogatásával megvalósuló jelentős projektnek köszönhetően minden intézményünk – beleértve a tervezett *Magyarországi Szlovákok Múzeumát* is – méltó helyiségekhez jut a Rákóczi úti, egykori *pesti Szlovák Evangélikus Templom* megvásárlása és a *Szlovák Kulturális Központ* céljaira történő felújítása révén.

A következő ötéves időszakra vonatkozó terveink között szerepel egy szlovák pedagógiai programmal működő alapfokú művészeti iskola létrehozása. Hisszük, hogy a magyarországi szlovákok népdalai, néptáncai és a hagyományos hangszerek oktatása vonzó lesz a gyermekek számára, kapcsolatot alakít ki bennük a szlováksággal, és hozzáadott értéket képvisel a szülők számára, akik mérlegelni fogják az oktatási intézmény kiválasztását. Az oktatás módszertani megújulása érdekében szükség lesz pedagógiai módszertani központunk megerősítésére, amely jelenleg is fontos szerepet játszik a tanárok szakmai és nyelvi kompetenciáinak fejlesztése területén. Számítunk kutatóintézetünkre, hogy tudományosan vizsgálja meg a szlovák közösségek, iskolák és intézmények jelenlegi helyzetét, melynek alapján célokat és konkrét lépéseket tűzhessünk ki a kívánt eredmények eléréséhez.

Nem mindenki ünnepelhet ma velünk, aki az elmúlt harminc évben hozzájárult az önkormányzatunk munkájához. Vannak, akik örökre elhagytak minket, másokat egészségi gondok vagy egyéb körülmények akadályoztak meg abban, hogy eljöjjenek, de lélekben velünk vannak. Hálával emlékezünk mindazokra, akik egyengették utunkat, és akiknek köszönhetően terveink lehetnek a jövőre nézve.

Az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése 2025-ben határozatot fogadott el a *Tiszteletbeli Testület* létrehozásáról, a *Tiszteletbeli Testületi Tag* cím adományozásáról. Az Országos Szlovák Önkormányzat Közgyűlése a „Tiszteletbeli Testületi Tag” címet adományozhatja a magyarországi szlovák nemzetiségi közösség azon személyeinek (elsősorban az OSZÖ, az OSZÖ intézményei és a szlovák nemzetiségi egyesületek volt vezetőinek s egykori tagjainak, valamint a szlovák nemzetiséghez tartozó magyarországi, illetve szlovákiai közszereplőknek), akik több évtizedes munkájukkal bizonyították a magyarországi szlovák közösség iránti elkötelezettségüket, eredményeikkel, példamutató magatartásukkal és értékrendjükkel vitathatatlan köztiszteletet vívtak ki a magyarországi szlovák közösség körében.

Az OSZÖ Közgyűlése az önkormányzat megalakulásának 30. évfordulója alkalmából a Tiszteletbeli Testület Tag kitüntető címet adományozta *Riba Etelkának*, *Nagy Máriának*, *Medvegy Pálnének*, *Alt Gyulának* és *Mótyán Tibornak*. Az ünnepség keretében ing. Dagmar Repčėková, a Határon Túli Szlovákok Hivatalának (HTSZH) elnöke is elismeréseket nyújtott át. *Emléklapot adományozott az Országos Szlovák Önkormányzatnak* a Magyarországon élő szlovákok érdekeinek következetes, magas szintű képviseléséért, valamint a szlovák kultúra és oktatás védelme s fejlesztése, a magyarországi szlovákok identitásá-

nak megőrzése érdekében végzett sokoldalú szakmai tevékenységért. Hollerné Racskó Erzsébet, az Országos Szlovák Önkormányzat elnök asszonya szakmai munkájával, emberi hozzáállásával megteremtette a szlovák öntudat fenntartásának s további erősítésének feltételeit a magyarországi szlovákok életének minden területén – beleértve a fiatal nemzedéket is.

Nemzetiségünkért díjban részesültek:

Matyóné Lami Anna

Püspökhatvanból származik. 1950-ben született néhai Lami István, a népi kultúra kutatásának és a kultúraszervezésnek kiemelkedő személyiségünk második lányaként. Általános iskolai és gimnáziumi tanulmányait a *Budapesti Szlovák Iskolában* folytatta. 1969-ben érettségizett. *Szegeden*, a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán* tanult tovább. Szlovák nyelv és irodalom s orosz nyelv-tanár lett. Szülőfalujában kezdett tanítani, de amikor a közeli *Nógrádsápon* megüresedett egy szlovák tanítói állás, oda telepedett le.

Tanítói pályafutása során sikeresen készítette fel a tanulókat a Magyarországi Szlovákok Szövetsége *Slovenské spievanky a versovačky* (Szlovák dalok és versek) versenyére. Tanítványai rendszeres résztvevői voltak a *Novohradské Lipky* elnevezésű gyermektalálkozónak és a szlovákiai nyári táboroknak. Ő volt a motorja a gyermekszínházi körnek, amely 1992-ben fellépett a szlovák gyermekszínházok első országos találkozásán (*Deti Deťom*), majd 1995-2006 között is rendszeresen. Anka – ahogy barátai és ismerősei hívják – a faluban női énekegyüttest és ifjúsági folklórcsoportot alapított, amely Magyarországon elsőként mutatta be a neves szlovák koreográfus, Vladimír *Urban* nógrádsápi zenei és táncmotívumai alapján készült *Párnatánc* című koreográfiáját. Legsikeresebb éveiben mindkét kulturális együttes magas szintre fejlődött. Ennek bizonyítéka volt a vanyarci *Rozmarín* folklóregyüttessel közös részvételük a *Krajanská nedela* nevű *detvai Polana-hegyaljai folklórfesztiválon*.

Matyóné Lami Anna a magyarországi szlovákok körében nemcsak a *Nógrádsápi Általános Iskola* egykori szlovák tanítónőjeként, hanem szlovák nemzetiségi aktivistaként is ismert, közéleti és társadalmi tevékenysége is jelentős. Évtizedeken át tagja, majd vezetője volt a Szlovák Klub formájában működő Magyarországi Szlovákok Szövetsége helyi fiókjának. Nagy szerepe volt a *nógrádsápi szlovák önkormányzat* megalakulásában, amelynek kezdettől fogva elnöke. Nyugdíjasként továbbra is részt vett a szlovák nemzetiségi eseményeken, a helyi, regionális és országos rendezvényeken. Napjainkban egészségi problémái miatt már nem tud olyan energikus lenni, mint aktív éveiben, de egész élete példa arra, hogyan lehet valaki kiváló szlovák pedagógus, nevelő, kezdeményező és szervező is egy személyben.

Ocsovszki Ildikó

Az első hazai szlovák értelmiségi nemzedékhez tartozó szülők lányaként született 1960-ban. Édesapja, *Ocsovszky Imre Dunaegyházáról*, édesanyja, *Offertál Judit Répáshutáról* származott. *Békéscsabán* telepedtek le. Ildikó 1979-ben érettségizett a helyi szlovák gimnáziumban, majd a szegedi *Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán* folytatta tanulmányait szlovák nyelv–zenei nevelés szakon. Friss diplomával a kezében szülővárosában kezdett tanítani. Egy tanéven át az *Irányi utcai 2. számú általános iskolában* dolgozott. Innen a *Galga-medence* szlovák falvaiba ment. 1984-től 1988-ig szlovák nyelvet, éneket és zenét tanított püspökhatvani és galgagyörki gyerekeknek. Ezt követően két éven át népzenei előadó volt, különböző szakkörök vezetőjeként, valamint

ének- és citeraegyüttes vezetőjeként tevékenykedett a *Püspökhátrani Művelődési Házban*. A kilencvenes évek elején visszatért Békéscsabára, ahol a jainai *Padrach Lajos Általános Iskolában* szlovák nyelvet és éneket tanított, valamint a mezőberényi Petőfi Sándor Művelődési Házban népművelőként kezdett el dolgozni. 2004 óta alma materében tevékenykedik. Kezdetben külsős énektanár volt, jelenleg részmunkaidőben tanít.

Ocsovszki Ildikó számtalan kórus és citeraegyüttes vezetője volt és ma is az, amelyek a békéscsabai Szlovák Kultúra Házában működnek, de más szlovákok által lakott településeken is, például *Mezőberényben* vagy *Nagybánhegyesen*. Vezette a *Limbor*a gyermek-folklórcsoportot a csabai szlovák iskolában, az *Orgován* népdalkórust a Szlovák Kultúra Házában, jelenleg pedig a *Čabianska ružička* vegyes kórust vezeti, amellyel 2010-ben elnyerte a Békéscsaba Szlovákságáért díjat.

1989 óta művészeti vezetője a minden nyáron Békéscsabán, illetve az utóbbi években több más szomszédos településen is megszervezett citeratáboroknak. Mindig is fontosnak tartotta, hogy bővítse tudását és szakértelmét. „C” kategóriás néptáncpedagógus, kollektívák és egyesületek fejlesztésére szakosodott művelődésszervező, 2013-ban pedig nemzetiségi szlovák nyelv és irodalom tanárként szerzett egyetemi diplomát. A Magyarországi Szlovákok Szövetsége 1993-ban a szlovák nemzetiségi területen végzett munkáját jutalmazta elismeréssel, 2003-ban és 2008-ban pedig a Népdalénekesek Országos Minősítő Versenyén aranydiplomát kapott.

Gyűjtőként is tevékenykedik, kiadta a *békéscsabai és a mezőberényi népdalgyűjteményeket*, a *mezőberényi dalokat pedig CD-n is rögzítette*. Tanulmányokban és cikkeiben olyan témákat tárgyal, mint a magyarországi evangélikus szlovákok vallásos énekei; népzenei áttekintése (dalok, hangszerek, táncok, szokások); középkori elemek a népdalokban; ételek és szokások a gasztronómiában, melyek a dél-alföldi szlovákok népzenejéhez kapcsolódnak.

Gyümölcsöző munkakapcsolatokat ápol különböző kulturális szervezetekkel. A közelmúltban például a zenész-zeneszerző *Sutyinszki János* tiszteletére közös koncertet adott a *Čabianská Ružička* és a *Budapesti Ozvena Kórus*sal. Már tíz éve jár hétről hétre *Nagybánhegyesre*, hogy a gyerekeket, az *Igrice* zenekar tagjait szlovák és magyar népdalokra tanítsa és citeraoktatásban részesítse.

Papucsekne Glück Márta

Munkában a Domovina stábja

1961-ben egy pilisszentkereszti szlovák családban született. Környezetében a helyi szlovák dialektus volt a kommunikáció közös nyelve. Magyarul csak az iskolában tanult meg. Rendkívül büszke szlovák gyökereire, és akivel csak tud, a mai napig szlovákul kommunikál. Miután szülőfalujában elvégezte az általános iskolát, a budapesti Szlovák Gimnáziumban tanult, ahol 1979-ben érettségizett. Ezt követően a szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola szlovák-orosz szakán folytatta a tanulmányait. Még diákként, 1981-ben kezdett el dolgozni első és egyben egyetlen munkahelyén, a pilisszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Iskolában. 1996-ban német szakos tanári diplomát, majd 2008-ban a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen közoktatásszervezői diplomát szerzett. A pilisszentkereszti iskola mindig is szívügy volt számára. Szlovákul, oroszul és később németül tanított. Gyermekei is ebbe az iskolába jártak, ő volt a felső tagozatos munkaközösség vezetője, ifjúságvédelmi felelős, először igazgatóhelyettes, majd az iskola igazgatója. Sok diákot készített fel a regionális és országos szlovák versenyekre. Tanította azokat a tanulókat, akik elsőként tettek sikeres szlovák nyelvvizsgát, és ő készítette fel a tanulókat a német nyelvvizsgára is. Szakmai pályafutása során végig tanított szlovák nyelvet, és anyanyelve iránti szeretetét tanítványai százainak adta át.

Munkája mellett részt vett a szlovák nemzetiségi ügyekben, először a falujában, majd a tágabb régióban is. 1995 óta tagja a Magyarországi Szlovákok Szövetségének, és hosszú éveken át a szervezet pesti régiójának vezetője volt.

Szorosan együttműködött a szövetség pilisszentkereszti alapszervezetének korábbi vezetőjével, a néhai *Molnár András* néval, majd e kollektíva jelenlegi vezetőjével, *Szivek József* néval is. Ő a szakmai képzések, konferenciák motorja és különböző rendezvények szervezője.

1998 óta tagja a Magyarországi Szlovákok Országos Önkormányzatának, 2024-ig az Oktatási Bizottság tagja volt, jelenleg a Pénzügyi Bizottság munkáját segíti. 2016 óta az Országos Nemzetiségi Önkormányzati Tanács szlovák delegáltjaként dolgozik a közoktatásért felelős államtitkárságon, ahol lehetősége van érdekeinket képviselni olyan területeken, mint például az iskoláink számára kiadott tankönyvek. A mai napig tart előadásokat különböző kiadványok népszerűsítésére és együttműködik a *Magyarországi Szlovákok Kutatóintézetével*. A szlovák nemzetiségi iránti szenvedélyét és lelkesedését gyermekeinek is átadta.

Az Év pedagógusa díját vették át:

Ing. Viera Mohayová

1961-ben született a *Pôtor* községhez tartozó *Slatinkán*. 1998 óta dolgozik Magyarországon. *Sátoraljaújhelyen* a Magyar-Szlovák kéttanítási nyelvű általános iskola és kollégiumban, pedagógiai asszisztensként kezdett dolgozni. Egyetemi erdőmérnöki diplomáját 2002-ben pedagógiai szakiránnyal egészítette ki, és szakmai műszaki tantárgyak tanítására jogosító engedélyt szerzett.

Számos iskolán kívüli tevékenységben is részt vett, többek között színjátszó kört vezetett, amellyel felléptek a kassai regionális gyermekszínjátszó versenyen. Rendszeres résztvevői voltak a Szlovák Vertigo Színház *Deti deťom* elnevezésű rendezvényének is.

Folyamatos önképzésének részeként 2006-ban a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése terén szerzett képesítést, 2010-ben pedig a kassai *Pavol Jozef Šafárik Egyetemen* szerzett diplomát a biológia tanári szakterületen, amelynek a mai napig elkötelezettje. A biológia tantárgyból tanítványai rendszeresen részt vesznek az egészségügyi középiskolák helyi és területi versenyén.

Modern és interaktív, kétnyelvű tanítási módszeréről ismert. Ezeknek köszönhetően a tanulók a logikus gondolkodást és a szlovák nyelvet is fejlesztik. 2010-től az igazgatóhelyettesi tisztséget is betölti, ahol szervezőképességével és határozottságával segíti az iskola működésének alakítását. Ezért vállalta, hogy 2013-ban ismét továbbképzzi magát, és közoktatásvezetői diplomát szerzett. Jelenléte a pedagógusok között garantálja a szlovák nyelvű kommunikációt, ezzel is hozzájárulva a szlovák nyelv megőrzéséhez és fejlesztéséhez.

Tevékenysége túlmutat az iskolai feladatokon. Együttműködik a helyi szlovák önkormányzattal, és tanítványai aktív felkészítésével cselekvően hozzájárul a zempléni helyi, valamint területi szlovák kórusok által szervezett programokhoz. Biztosítja a szlovák nyelvű rendezvények magas színvonalát, erősítve a nemzetiségi öntudatot a tanulók és a szélesebb közösség körében. Munkájának fontos része még az *iskolai Harličky tanári kórusban*, s a *Perilla szlovák gyermekszínház* próbáin való közreműködés, valamint a szlovák nemzetiségi programok előkészítése és megvalósítása. Évtizedek óta részt vesz az adventi kassai kirándulások szervezésében, melyek során a résztvevő tanulók felejthetetlen élményeket szereznek. Részesen a tanulók iskolai s országos szlovák nyelvi, irodalmi és szlovák műveltségi versenyekre történő felkészítésének, ezzel is elősegítve kulturális-nyelvi tudatosságukat. Tanítványai rendszeresen részt vesznek a *Magyarországi*

Paulik Antal szószóló köszönti az egybegyűlteket

Képviselők az ünnepségen

Szlovákok Kutatóintézetének pályázatain, ahol évek óta kutatják az iskolában tanuló diákok családjainak származását, felfedezik a térség hagyományos mesterségeit (például a bádogosmesterséget) és megörökítik a zempléni szlovák kulturális egyesületek tevékenységét. Az iskola egykori tanáraival készített interjúk rögzítésével a múlt tiszteletére neveli a jelenlegi diákokat. A művészetek iránti elkötelezettségét az iskola évfordulóinak tiszteletére rendezett művészeti versenyek értékelésével mutatta meg. Tanítványainak alkotásai a Szlovák mesék a világ minden tájáról című nemzetközi sorozatban is megjelentek. Néhány tanítványa azt is tanárnőjének köszönheti, hogy felkészítette őket a sikeres nyelvvizsgára.

Elhivatottsága, szakmaisága s az oktatás és a kulturális identitás terén végzett fáradhatatlan munkája kimagasló tanárrá teszi. Természetes tekintéllyel rendelkezik a tanárok, a diákok és a szülők körében, szemléletmódja pedig elősegíti a kölcsönös tiszteletet, a kommunikációt és az együttműködést.

Kain Melinda

Piliscséből származik, 1969-ben született. Az általános iskola elvégzése után az egykori budapesti *Bem József Óvónőképző Szakközépiskolában* tanult. 1987-ben lett szlovák nemzetiségű óvodapedagógus. Általános iskolai alsó tagozatos tanítói diplomáját azon az egykori esztergomi Vitéz János Tanítóképzőn szerezte, amely később a Pázmány Péter Katolikus Egyetem része lett. Ugyancsak 1995-ben óvodapedagógusi diplomát szerzett a Szarvasi Egyetemen. 1990-1993 között alsó tagozatos tanárként dolgozott a sárisápi általános iskolában, 1998 óta a kesztölci „*Horička*” óvoda munkatársa.

Szakmai pályafutása során számtalan továbbképzésen, tanfolyamon vett részt Magyarországon és Szlovákiában. Érdeklődik közvetlen környezetének népi kultúrája és folklórja iránt. Szüleitől s nagyszüleitől tanulta a szlovák népdalokat, rigmusokat és népi játékokat melyeket lejegyzett. Még lánya diplomamunkájának elkészítéséhez is hozzájárult a népviseletek kutatásával. Huszonhét éve megbízható tagja a kesztölci óvoda pedagógusi karának. A szlovák hagyományok iránti érdeklődése és a gyerekek számára való közvetítésükért tett erőfeszítései eredményeként magától értetődően lett szlovák munkaközösség vezetője.

Rendszeresen szervez kiállításokat az óvodában a naptári ünnepekhez kapcsolódóan, például a karácsonyhoz vagy a húsvéthoz kötődő népi tárgyakból, eszközökből és viseletekből. Ezeket lehetőség szerint a csoportokban is felhasználja, a gyerekek pedig kipróbálhatják valamennyit, így általuk is megismerhetik őseik mindennapi életét. Munkája során olyan eszközöket és szokásokat használ, amelyeket különböző nemzetiségi rendezvényeken ismert meg. Ilyen például az ozembuch nevű hangszert, vagy a nagybögő eltemetésének szokását, amely a farsangi időszak végét jelképezi. A szlovák hagyományok mellett a kortárs szlovák gyermekirodalomból és a modern gyermekdalokból vett példákkal is gazdagítja az óvodások szókincsét. Továbbképzéseken és szakmai tanfolyamokon való részvételei után tapasztalatait mindig megosztja kollégáival.

Az úgynevezett Mesés Napokon szlovák nyelven bábszínházat játszanak, gyerekeknek szóló meséket dramatizálnak, sőt néhányat le is fordítanak szlovákra. Egyszerűbb meséket is írt szlovák nyelven, amelyeket kollégái papírbábszínház formájában szintén előadtak. Kis tanítványaival együtt szlovák nyelvű programokkal képviseli az óvodát a városi és megyei rendezvényeken. Rendszeres mentora az egyetemi hallgatóknak. A *Pázmány Péter Katolikus Egyetem Pedagógiai Karának* óvodapedagógus szakán sokan végeztek szakmai gyakorlatot az ő irányításával.

Gratulálunk a kitüntetetteknek és további sikeres munkát kívánunk a szlovák közösségnek!